

■ Opgave 5

uit een krant (februari 2002):

Een gele kaart voor Duitsland?

De Europese ministers van Financiën geven Duitsland in februari 2002 mogelijk een officiële waarschuwing, een soort gele kaart, omdat het tekort van de Duitse overheid sterk oploopt. Bij de invoering van de Economische en Monetaire Unie (EMU) zijn voorwaarden afgesproken waaraan landen moeten voldoen om toe te mogen treden tot de EMU. Ook na toetreding tot de EMU blijven deze voorwaarden gelden. De belangrijkste voorwaarde is dat het tekort van de overheid maximaal 3% van het Bruto Binnenlands Product (BBP) mag zijn. Beperking van het tekort van de overheid heeft meestal een gunstige invloed op de staatsschuldquote. De staatsschuldquote is de omvang van de staatsschuld aan het eind van een jaar in verhouding tot het BBP van dat jaar. Duitsland heeft bij de totstandkoming van de EMU sterk aangedrongen op beperking van het overheidstekort en lijkt nu het eerste "slachtoffer" te worden van deze afspraken. De Duitse minister van Financiën zal in eigen land bij zijn collega-ministers moeten aandringen op sterke bezuinigingen en dat zal niet makkelijk gaan met de verkiezingen in het vooruitzicht.

In krantenartikelen is vaak niet duidelijk wat met het tekort van de overheid wordt bedoeld. In deze opgave wordt ervan uitgegaan dat met het genoemde tekort van de overheid steeds het financieringstekort wordt bedoeld. Naast het financieringstekort wordt door economen het begrip begrotingstekort onderscheiden. Het begrotingstekort is meestal groter dan het financieringstekort.

De volgende gegevens over Duitsland waren aanleiding voor de bezorgdheid van de Europese ministers van Financiën:

- eind 2001 bedroeg de staatsschuld € 1.205 miljard en het BBP in 2001 bedroeg € 2.055 miljard;
- voor 2002 wordt verwacht dat het financieringstekort € 60 miljard zal bedragen en dat het BBP ten opzichte van 2001 met 0,8% stijgt.

- 2p **12** Leg uit dat de staatsschuld van een land ertoe kan leiden dat het begrotingstekort groter is dan het financieringstekort.
- 2p **13** Voldoet Duitsland naar verwachting in het jaar 2002 aan de voorwaarde met betrekking tot het financieringstekort? Verklaar het antwoord met behulp van een berekening.
- 2p **14** Is de verwachte staatsschuldquote van Duitsland eind 2002 groter of kleiner dan eind 2001? Verklaar het antwoord met behulp van een berekening.

De EMU is een economische en monetaire unie. Men spreekt van een economische en monetaire unie wanneer een groep landen aan een aantal kenmerken voldoet. Twee van die kenmerken zijn het vrije verkeer van goederen en diensten en een gemeenschappelijke munt, in dit geval de euro.

- 2p **15** Noem twee andere kenmerken van een economische en monetaire unie.